

STELIAN TĂNĂSE

CORPURI *de*
ILUMINAT

CU UN DOSAR AL ROMANULUI

CORINT
FICTION

STELIAN TĂNASE

CORPURI *de*
ILUMINAT

Ediția a șasea
Cu un dosar al romanului

CORINT
FICTION

CAPITOLUL I

Cenușa

1

Noaptea volatilă și răcoroasă îl izbește de cum crapă fereastra. Picase de somn cam la amiază. Îl doare ceafa, umerii îl apasă. Se întinde ca motanul pe pervaz. Se uită după Jerry de-a lungul streșinilor, în gang, în scuar. Nicăieri. Privirea se obișnuiește cu întunericul. Afară o îngrămădire de volume negru-albăstriei, indigo-cenușii, umbre alungite. Felinarul înfipt în colț pâlpâie, luminând și ascunzând zidurile. Un efect care-i obosește ochii. Lume destulă pe trotuare, noaptea de Înviere, s-a încheiat slujba și se întoarce acasă cu lumânările-n palme, aprinse, trece fragmentată liniile de tramvai. Unii rămân în stație și umplu vagoanele cu lumini mici ce aprind geamurile. Cei rămași se scurg printre blocurile alburii. O îngrămădire de voci indiscrete dedesubt. Îl chinuie o nevralgie, înghite un hap algocalmin. Gustul amar îl scutură o clipă, își bagă vată-n urechi, se întinde iar pe canapea cu mâinile sub cap, cu privirea-n tavan. Pia. Își aude respirația greoaie, un nod în gât. Se răsuțește, învârte butonul vechiului lui radio. Pe scurte, pretutindeni, slujba religioasă, Europa cuprinsă de evlavie.

Dă o raită prin bucătărie să înghită ceva, nu-i e foame, dar nu prea știe ce să facă. Teancul de farfurii soioase în chiuvetă, gunoiul nedus la ghenă de-o săptămână, coji de ouă, pielețe de salam uscate pe bufet, sticla de lapte înjumătățită, un colț de pâine pe mușamaua violet. Strachina lui Jerry, simpaticul lui motan tărcat, sub calorifer, în colț, foaia de ziar, cutia cu nisip, rahatul. Curat mâțu', nimic de zis, acu' e după muieri. Scoate frigiderul din priză. Înmoaie niște dumicați și-i depune în strachină, până mă întorc Jerry va fi acasă. Se înfățișează oglinzii din hol. Mutra lui nu-i spune nimic, același chip șters, ușor sictirit, cearcăne, barba neluată în foarfecă, hai salut! Prin pereți pătrunde sporovăiala loneștilor, se ceartă din cauza puștoaicei, a trecut de miezul nopții și fii-ta n-a apărut, halal de așa educație, tu ești nuștiucum s-a dus la Înviere, aiurea cu hândrălăii. Cade un vas pe ciment, femeia tipă, o ușă trântită. Fi-ți-ar Iisus al dracu' cu cine l-a făcut!

Un bufeu din stomac îi umple gura, i-o amărăște. O să înfulece ceva la Club. Își ia fâșul din cuier, bascul, fularul, își înfinge tălpile-n mocasini și iese închizând ușa reflex. O ia pe scări fluierând. Verifică liftul, defect. Pe palier o întâlnește pe madam Elvira de la trei, grasă, fardată, oxigenată, urca răsuflând greu. Zice c-a înviat, adevărat, răspunde, tace apoi cu chipul ei de păpușă cu cheiță. Se lipește de perete, o lasă să treacă, o clipă are-n nări transpirație și tocană îmbibată în haine, fumul năclăit în păr, spray de la subsuori. Mirosul îi scurtcircuitează ficatul, trage aer. El stă atât de rău pe chestia asta, că nu urcă niciodată-n lift cu o cucoană parfumată. Madam Elvira îi zâmbește, ah domnu' pianist, nici nu știți ce fericită sunt când stați acasă și cântați, zău. În ultima vreme însă tăcere, ați pățit ceva, ați vândut pianul? Fug repejor, să nu

mi se stingă lumânarea, pentru sufletul lui Gusti răposatul, a dispărut. Eh, un accident de cale ferată, dom' pianist, când veniți pe la mine, chiar mâine că e duminică, adică azi, suntem deja mâine, a fost Învierea, am miel, ciocnim ouă roșii. Îmi pare rău, o să mă întorc storcit, la prânz sper să dorm dus, am concert, 'ai dom' Sandu, mă minți, te duci la o damicelă tinerică, las că vă știu eu. Eu n-am fost măritată, m-am păstrat liberă, ador libertatea chiar cu prețul singurătății. Și ce concert, dacă nu sunt indiscretă? N-am văzut nici un afiș, la radio nimic. Dai un recital de pian? Ah, mata cânți jazz, mi-a zis dom' Făinuș. Se interesa cum te descurci, din ce trăiești, dacă primești vizite, când vii, când pleci. Eh, ce zici, dar nu mi-ai spus de concert. Rock, doamnă! La un club, tocmai la ultima stație de metro. Daaa, face dezamăgită, mă rog, și-ți place dumitale gălăgia aia? Nu, mă mai dezmořtesc, știți, oa-sele, glandele. Lu' domnu' ăla, ziceți-i că așa îmi câștig pâinea, lălăi prin cluburi. Dancing pentru cartier. Plus nunți și botezuri, caut un impresar să mă vândă pe un preț bun, nu-l interesează? Dom' Sandu, râzi de mine, ce rău ți-am făcut, hai vino mâine la mine, vine și Sile, amorezul meu nou, hai să-ți dai o părere. Madam Elvira îi mai prezentase doi tipi, ultimul un depanator TV mustăcios (cel'lalt fusese un tehnician dentar, știrb) care l-a asigurat urgent că el câștigă foarte bine, îl cumpără cu pian cu tot, și i-a cerut să cânte pentru el și perechea lui de care era extrem de încântat. I-a lăsat să zemuiască în fericirea lor. Ajuns la el în garsonieră, a gădilat pianul până-n zori. Amestecase Liszt, ragtime, blues, Schumann, boogie-woogie, Mozart, de toate să le priască. Nu v-am întrebat, își aminti pe palier, v-a plăcut programul săptămâna trecută, doamnă? La nebunie, și pe artiști îi ador, sunt o sensibilă.

Dom' pianist, dacă tot am ajuns la confesiuni, să știi că stai prea mult singur, o să te sălbăticești! O lasă în întunericul abia risipit de becul chior.

În stradă se oprește în balans pe bordură, ar traversa, dar. Destulă lume târându-și pașii în liniște, reculeasă, ocupă trotuarele. Mulți merg de-a lungul șinelor, fără să țină cont de mașini, autobuze și tramvaie. Sandu își afundă mâinile-n buzunare și se apleacă deasupra unei țâșnitori. Își plimbă apoi fața, urechile, părul, barba, pe jetul de apă, închide ochii și are senzația că Pia e-n apropiere și-l privește. Își prelungește plăcerea până când un glas îl bruschează, hai odată, casă n-ai? E de băut! Se îndreaptă din șale, îi face loc setosului, o reverență plină de grație și se depărtează. Își lasă capul pe spate, privește cerul, lasă broboanele să i se prelingă pe gât, închide ochii. Și nimic. Vechea imagine s-a pierdut. Își șterge barba și gura cu mâneca. Zăbovește, așa înfipit cu picioarele în asfalt, mda, cască zgomotos, nerușinat, se întinde cu brațele-n cruce în intersecția populată. Își afundă bascul pe creștet. Se lasă frigul, amenință și o ploaie, cerul se învolumase. O ia cam la întâmplare. Un tramvai clincănind nervos se târăște lent în direcția norilor ce planează pe aco-perișuri. Un vatman cadaveric/zâmbăreț străpunge lumea strânsă pe carosabil, farurile aprinse taie fâșii prin întunericul viu. Lumini pâlpâind în vagoane, chipuri storcite de gemuri. Sandu se agață din mers. Încetineală cafenie, aprilie rece, cețos, sărbătoresc. Într-un buzunar găsește un drops, îl azvârle iute-n gură. Gustul de lămâie îi face bine.

Coboară după patru stații, după ce patrulase prin stații, prin același peisaj de trotuare pline de lume și lumânări aprinse. Schimbă tramvaiul, totul îi place în noaptea asta, foiala, șaptele, norii vineții, ferestrele luminate, chiar

milițienii patrulând în grupuri prin intersecții, nimic nu-l supără. Observă orașul dincolo de înălțimea trecătorilor, o streășină, un burlan căzut, o firmă 41 lei livrarea la domiciliu franco, un liliac alb abia înmugurit, reclama unui film, o statuie albă, un hotel, un balcon cu rufe întinse pe frânghie.

Capăt de linie, câteva autobuze parcate, vagoane părăsite, gherete, un paznic somnoros, lume rarefiată. Vântul îi umflă fâșul. Traversează întinderea de asfalt, țopăind printre bălțile de motorină și rigolele de iarbă cenușie. Defilează pe lângă stația peco, unde câțiva așteaptă să-și umple buteliile, le flutură mâna vesel, până-n zori mai e, vise plăcute. Unul îl înjură, dar el nu-l aude, și dacă. Farmacia cu program non-stop, două muieri în alb dormind la teighea. Cinematograful din cartier, garajul autovulcanizare cu un pneu uriaș atârnat deasupra trotuarului, vopsit roșu. Cotește pe o stradă îngustă, chiar sub un felinar ce împrăstie pe caldarâm o lumină roșiatică de culise, îi vine lui în minte. S-a apropiat de club și iar aglomerație. Cineva îl recunoaște, schimbă două vorbe. Un manechin roz în vitrină se holbează la ei. Pe pariu că și sufletul lui a înviat. Mâine gestionarul îi va descoperi lipsa făcând socoteli și va fi nevoit să-l înlocuiască cu el însuși sub gemuleț, printre mulajele de ipsos. Manechinul țeapăn rânjește vesel. Privirea lui e puțin mai vie decât a lui Sandu. Se pierde prin mulțimea îngrămadită în fața peretelui de sticlă al clubului. Salon de dans, sală de chermeze și baluri, ședințe, talcioc, ring și distracții pentru periferie. Afișe pe un zid până la streășină cu o gală de box, un film joi indian. Două chipuri vag orientale se fixează amoros îndărătul unui pâlci de palmieri păzit de un elefant. Un anunț cu grupul lui Sandu pentru astă-seară. Învățați dactilografie dacă vreți să fiți secretară, croitoria vă scapă să cheltuiți prea mult.

Își înfundă bascul pe cap și lopătează prin masa informă desfășurată de-a lungul trotuarului, un bilet în plus. Soby o fredona tipesa lui mamăăă și aia făcea fițe o gâdila a dracului păsărica și ea îl plesnea peste mânuțe, că vezi, că altădată, dar se băga în el, de-i luase respirația ce-a făcut Vică s-a răsturnat cu motocicleta în șanț mergea țais l-a găsit echipajul după o noapte întreagă a stat în ghips la Urgență o veșnicie ne-am dus toată gașca să-l vizităm un tip grozav dacă aş avea un accident și amureaza mea ar fi praf după mine, umblă cu nasolul ăla, ultima gioarsă da e student, mdeh, frati-su a trecut înot și a scris părinților o vedere hăt de departe a făcut cartea poștală trei luni lasă că aia se întinde cu, nici la teză n-a ajuns c-o făcuseră poștă Gino și Nicu de la a XI-a B ea îl iubește numai pe Gino, dar Nicu e prietenarul lui și o împart fără supărare ți-am adus chiftele, vrei a adus mama niște carne de la cantină, a mea s-a dus cu gagiul ăsta nou la Târgoviște la rudele lui s-o prezinte, așa că suntem liberi noaptea asta e pentru noi cea mai frumoasă dintre sărbători sunteți niște putori domnișoarelor hai la mine frigiderul ascunde pe lângă haleală și o sticlă de votcă stalișnaia vine și Sili motanul, și Robe, și Klaus, mai bine rămânem singuri puiule, o dată avem și noi ocazia și o risipim, nu-mi pasă, maaaaaam pliiiz dont gou pliiiz dont goooou let mi gou dă-mi blugii vinde-mi-i dai un profiterol la Casata altfel nu vezi nimic de la mine și nu-mi mai purta rochiile nesuferito am un sac de dormit numărul unu în mai plec la Costinești, mă spăl la cișmea-n camping, mă lipesc la cantină, la bandă ca studenții, și zac pe plajă ziua și noaptea nu mă satur ultimul plec, n-ai un loc și pentru o amărășteancă în sacul ăla la vara viitoare fac tot programul plânge-mi

de milă, dar nu mai sunt fecioară mi-am pierdut tu inocența la șaișpe anișori scumpi când m-a lăsat diriga corigentă că zicea că sunt o lepră cică să vină părinții la școală și ai mei risipiți după roza vânturilor tata întinde asfalt în Irak mama la spital numai gărzi, numai nopți nu mai dă pe acasă e neurastenică nu suportă să doarmă singură tu tragi fumul în piept bate rapidul le dă la proști doi zero nu retrogradăm proasta aia a lui Magraonu îl părăsește o bate are ochiul vânăt Vaska s-a vopsit la păr bă mie dacă nu-mi buie basul în diafragmă aia nu e muzică să mă miște să-mi stoarcă o lacrimă să-mi ia maul mințile să mă descarc nervos așa e arta adevărată să uit de viața pe care o duc vreau să fiu fericită să nu mă gândesc decât la lucruri frumoase vrei un sandviș cu parizer bravo ești o dulce.

Holul înalt umplut cu zgomote disperate, probe de sunet; tineretul din cartier venit să se distreze, să înghită un cico cald, să ronțăie biscuiți să-și verse plămânii să se frece de parteneri, să nădușească one for the money two for the show. Sandu schimbă impresii cu un saxofonist, se înghesuie la bufet, ia un baton de dropsuri, uite-o și pe haioasa aia de Jiji, o mutriță surâzătoare, o fată de gașcă fără fasoane care-i întinde uneori în culise un prosop să se ștergă, îi zâmbește pe gratis, îi bagă chitara în cutie după ce o curăță. El a renunțat la pian de când l-a părăsit Pia, nu-i mai poate atinge clapele cu cineva de față, acasă i se mai întâmplă când e singur să-l năpădească amintirile. Jiji îl strânge în brațe, îl sărută, facem schimb de microbi? Tu ești un înger, cum să ai microbi! Ți-am adus o eșarfă, 'ți place? și caută-n punga de plastic. Băieții au venit? Da, sunt în cabină. Auzi, face ea scoțând vârful limbii și lăsându-se de pe un picior pe altul, auzi,

după concert mă iei cu tine? Unde? Ridică din umeri, stângamprejur și coboară la vestiare.

ce de lume e, Sandule

păi decât să umble brambura prin biserici îi adună-ntr-un club

mă, tu o dai pe filozofie când arde! cablurile mi le-ai găsit?

nu, Sandu, am făcut rost de altul, jack-jack, pe Marshalul tău se potrivește la fix

mai scapă omu' de babaci, puștimea voioasă și curată ca zorile

Pereții tapetați cu afișe. Felix face genuflexiuni, e nervos, astâmpără-te, ne enervezi. Biii breiv solgier, biii breiv. Tot în linia întâi ajungi bombardat cu ouă și roșii. Te aprovizionezi, dom'le că nu se găsesc te pupă mă-ta acasă de fericire. Plus huiduielile, ale tale sunt. Îl încurajează tov Teșu, ăla cu prezentările, cu bancurile, cu miștoul. Coborâse-n cabina lor să arunce o otheadă vigilantă. Nu lipsește nimeni și e încântat de el însuși, bun organizator, va ieși ceva monstru, va scrie presa. Aiureli! cine îl mai ascultă e nebun. Aveți grijă eroilor, fără nebuneli, nu vă zbânțuiți. Grijă la ținută, nu excitați publicu', daaa? Ar fi păcat să vă suspend atestatele, și-ntr-o noapte ca asta se poate întâmpla orice, vă previn. Avem și un control, așa că... Tac. Sandu își face de lucru la fermoar, hârșșșt în sus, hârșșșt în jos, ritmic, Relu bate darabana pe un capac, Ovi fluieră. De tuns, iar nu v-ați tuns, normal! Eh, asta e, d-aia sunteți iubiți, dacă ați arăta ca mine, n-ați avea niciun haz. Cineva îi toarnă într-o cană vin, tov Teșu zice bogdaproste și se retrage cu ochii pe țățele unei fete. Ei, vă las starurilor, hehe! a voastră e lumea! Trânțește ușa. Tu de ce nu porți sutien? rârâie Relu, gagiul ei oficial, n-ai văzut ce

bale avea? N-are decât să se benocleze cât are poftă. Jap jap, două palme, sar să-i despartă. Ce facem, ne certăm pentru izmenitul ăsta, dă-o-n pisici!

Sandu posac, indiferent își schimbă hainele ajutat de Jiji, băgăreață fătuca, nu-l slăbește. Îi întinde tricoul, unul oranj cu I hate Mondays înscris cu negru. Tu urăști toate zilele, nu numai lunile, și pe tine, zău! Uite și vesta lucioasă, cu strasuri. Rămâne-n slip, dă-mi reiații din cuier, niște whitejeanși haioși, îi rupsesese-n genunchi și adăugase un petec Pia demult, vernil, începi să arăți! Îl asigură Jiji inimoasă. Nu mai ești tu, nici nu te-aș recunoaște. Așa pe scenă da pe stradă, nu în Țoale civile. Îi întinde vestonul militar, cu epoletă și fireturi dintr-o uniformă de grenadier de operetă. Pfiu, n-ai treabă. Și ceilalți sunt gata cu costumarea. Imaginația la putere, papioane, mantale, berete, panașe, smochinguri, lavalieri, T-shirturi, un joben, bermude. Pfiu, ce colecție; îi amuza teribil să-și schimbe înfățișarea, să intre-n pielea altuia și în cabină se distrau de minune. Se animaseră, nu mai părăseau oglinda din ușă, se împingeau curioși. Dacă e bal, bal să fie! Jiji zice să-l machieze în clown. La început se opune, se și potrivește cu noaptea asta! Îl cuprinde obișnuita lui nepăsare și somnolență. N-ai decât să mă mâzgălești, până la urmă lumea e făcută de unul care râde de noi! Lulu îl maimuțărește, tăind game pe pianul dezacordat. Jiji morfoleşte o clamă-ntr-un dinți, îi prinde părul la ceafă, să nu ți-l murdăresc. Ea se mișcă-n jurul lui repezător și îi dă o amețelă ușoară. Privește pe ferăstră. O îngrămădire de picioare, tălpi desculțe, adidași, buruieni. O bordură văruiată, sandale, o roată de motocicletă, bocanci grei. Băieții se grozăvesc cu machiajele și Țoalele lor de circ, au poftă să iasă pe scenă, o să fie bine!

își spune. Masează-mă puțin, mă doare gâtul, o roagă pe Jiji și ea e bucuroasă că are nevoie de ea și a uitat s-o alunge.

Sandu, te cheamă la contabil pentru contracte. Urcă scările-nguste, alunecoase. Cineva a spart o sticlă cu un lichid uleios și cioburile-s risipite pe trepte. Linoleum pe pardo-seală, neoane, coridoare, ceva între minister și azil. În fața ușii, are o clipă de ezitare, s-ar întoarce la mângâierile fetei, trebuie lămurită și asta cu banii. De cum intră, se lasă tăcerea, îl privesc. Ba unu se repede să-l scoată afară. Au un aer de vinovați. Un tip se repede să acopere masa încărcată. Iete-te, pfiu, zugrăvit în clown, ce ne-ai speriat. Se pun pe râs, sunt niște băieți de viață, fără complexe! Numai mascatu' fixat în ușă le are, se vede pe mutra lui caraghioasă.

Eh, cât mă coști în noaptea asta?

Păi, e o zi mare, dom' Mazilu! zice Sandu schimbând greutatea de pe un picior pe altul.

Mai întâi, îi taie vorba unu' cu cap de insectă, ten verde, haine lucioase negre, să ciocnim c-a înviat. Lizi, adu din ăla întăritor, îi tre' curaj mult să înfrunte sala, e plină de apucați. Ce-oți avea nenișorule de se-nghesuie atâția să vă vadă concertul, zău.

Eh, f'un secret..., adaugă dom' Mazilu cu degetele în bancnote, mișcând din buze, numără fără să privească banii, îi ajunge pipăitul.

Sărbătorim și noi, ăștia, ce-i în sufletul nostru nu contează? se miră o fâță, aranjând pietrele de remi.

Nu prea e încasări! se vaită casierul, unu' cu nodul cravatei înfipt în mărul lui Adam. Și noi suntem oameni. Credem în Iisus.

Nu mă îndoiesc, face în sfârșit Sandu, împăciuitor, grăbit să fixeze suma și să dispară.

CUPRINS

CAPITOLUL I. Cenușa	7
CAPITOLUL II. Orbii.....	54
CAPITOLUL III. Fragmente cu hamsteri (1)	108
CAPITOLUL IV. Ușile batante	121
CAPITOLUL V. Muzica de cameră	188
CAPITOLUL VI. Fragmente cu hamsteri (2).....	232
CAPITOLUL VII. Gadget Bovary.....	247
CAPITOLUL VIII. Fragmente cu hamsteri (3).....	329
CAPITOLUL IX. Temă cu variațiuni.....	357
 Dosar – Cum am scris <i>Corpuri de iluminat</i>	 457
 Referințe critice	 491

„Stelian Tănase reușește în *Corpuri de iluminat* o radiografie foarte sensibilă a condiției umane, cu tragismul, grotescul, inefabilul și vulgaritatea ei în ultimele decenii ale secolului nostru: duplicitatea, turnătorii, ciupeala, găinăriile, minciuna, povara fricii și a lipsei de orizont, pe care o duc oamenii fără identitate, cei care și-au lăsat înlocuită viața cu traiul mizer pe la începutul deceniului nouă, dar și sfidarea acestui infern prin iubire, contestare, afirmare a libertății... [...] Aflându-se în ficțiune, în scenariul care activează fantasmale iubirii, Pia și Sandu sunt niște corpuri de iluminat, senzori ai unui raport totdeauna delicat între viață și literatură.

Trecând în (i)realitatea imediată, în cotidianul derizoriu, senzorii își pierd luminiscenta, devin niște corpuri neiluminate: Sandu și Pia. Identitatea – ne învață naratorul romanului – e conferită de luxul ficțiunii: în refugiul tuturor fantasmelor, personajul e un ins, în vreme ce în real el este un instrument.”

IOAN HOLBAN, *Cronica*, noiembrie 1990

„*Corpuri de iluminat* a fost scris între 1985 și 1987, dar n-a putut vedea lumina tiparului decât în 1990. [...] Dintre prozatorii generației sale, Stelian Tănase este unul dintre foarte puținii neispitiți de alte specii decât romanul. Este un romancier prin excelență. Acest lucru se vede cu ochiul liber în *Corpuri de iluminat*. [...] Absolut izbitoare, în *Corpuri de iluminat*, este înaintea de orice compoziția polifonică. Romanul este așezat pe un portativ și fiecare frază muzicală are cheia ei.”

NICOLAE MANOLESCU, *România literară*, octombrie 1990

„Ceea ce mă interesează de la început în *Corpuri de iluminat* e combinația rară de forță narativă năucitoare, capabilă să recreeze viața din cele mai neașteptate detalii, de ingeniozitate tehnică și de finețe sufletească, în care se scaldă întregul roman. [...] Unul dintre cele mai frumoase și mai complexe romane pe care le-am citit în ultimii ani... [...] Dar poate «detaliul» cel mai important e marele poem de dragoste pe care Stelian Tănase reușește să-l compună cu ajutorul unui cuplu de tineri retrași într-o casă de la marginea Bucureștiului și zidiți într-o fericire care rămâne, în fond, cea mai frumoasă poveste de dragoste a acestei cărți.”

FLORIN MANOLESCU, *Contrapunct*, octombrie 1990